

Một số đề xuất về phân phối thu nhập trong điều kiện Cách mạng Công nghiệp lần thứ Tư trên thế giới hiện nay

NGUYỄN THANH SON*

***Tóm tắt:** Cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ Tư hiện nay đang có những tác động lớn đến các quốc gia và ngành nghề trên thế giới. Một mặt, nó đem lại hiệu quả sản xuất cao hơn, mặt khác, nó đặt ra những thách thức không nhỏ đối với các vấn đề lợi ích xã hội, nổi bật trong đó là vấn đề gia tăng bất bình đẳng thu nhập. Đã có một số đề xuất về mô hình phân phối thu nhập mới để giải quyết vấn đề trên dựa trên các tiêu chí sau: i) Thu nhập cơ bản phổ quát; ii) Thuế máy móc và iii) Sở hữu công cộng về máy móc. Hiện nay, tính khả thi của những đề xuất này là không cao, vì chúng gặp phải rất nhiều rào cản về mặt chính trị và tài chính. Tuy nhiên, nếu các dự báo bi quan về tác động của số hóa trở thành hiện thực, chắc chắn nhiều quốc gia sẽ phải cân nhắc nghiêm túc hơn đối với các đề xuất này.*

***Từ khóa:** Cách mạng Công nghiệp lần thứ Tư, phân phối thu nhập, thất nghiệp và việc làm, thuế robot.*

Trong khoảng hai thập kỷ vừa qua, nền kinh tế thế giới đã có những biến động mạnh mẽ. Sự phát triển của công nghệ trong lĩnh vực thông tin truyền thông và giao thông vận tải tiếp tục làm giảm các chi phí sản xuất, giúp gia tăng sự kết nối của sản xuất và thị trường toàn cầu. Nhưng ứng dụng của khoa học công nghệ không chỉ giới hạn ở một số lĩnh vực, ngành nghề, mà còn có xu hướng mở rộng sang các lĩnh vực khác, từ nông nghiệp, khai khoáng cho đến công nghiệp chế tạo, sản xuất gia công. Những tác động mạnh mẽ của khoa học công nghệ tới sản xuất xã hội đã đưa đến khẳng định rằng thế giới đang bước vào cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ Tư. Một mặt, cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ Tư mang đến những cơ hội mới cho tăng trưởng, mặt khác, nó cũng tiềm ẩn những nguy cơ tụt hậu cho các quốc gia trên thế giới, đòi hỏi các nền kinh tế cần có một phương thức phát triển phù

hợp tận dụng được những cơ hội từ cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ Tư. Trong giới hạn bài viết này, tác giả sẽ tập trung chủ yếu vào nội dung số hóa và các công nghệ mới chưa từng có trong cách mạng công nghiệp lần này và một số đề xuất về phương thức phân phối để hạn chế tối thiểu các tác động tiêu cực của cuộc cách mạng tới việc làm.

1. Cách mạng Công nghiệp lần thứ Tư

Theo Schwab (2016, tr.19), cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ Tư được đặc trưng bởi sự kết hợp của các công nghệ mới, bao gồm công nghệ kỹ thuật số, công nghệ vật lý và công nghệ sinh học. Skilton và Hovsepian (2018, tr.9) nhấn mạnh sự kết hợp giữa những công nghệ này phải đạt đến mức “hợp nhất” (fusion), hình thành nên các loại tương tác mới từ mức vĩ mô, mức vi mô đến nano. Sự kết hợp giữa chúng tạo nên một cuộc cách mạng, trong đó con người và trí tuệ của máy móc ngày càng trở nên gắn bó với nhau. Bảng 1 cho thấy các nhiệm vụ dự kiến mà máy tính sẽ đảm nhiệm đến năm 2050.

* Viện Kinh tế Chính trị học - Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh